

موضع محتاط «اسلام‌آباد» برای کاهش تنش

حمله پهبادی پاکستان به ایران با ادعای «مبارزه با جدایی طلبان بلوچستان» با واکنش‌های تندی از سوی افکار عمومی در ایران روبه‌رو شده است. بر اثر این حمله ۹ نفر از جمله: ۴ کودک، ۳ زن و ۲ مرد کشته شدند. اظهارات احمد وحیدی، وزیر کشور که گفته کشته شدگان از اتباع غیرایرانی هستند با انتقاد برخی فعالان سیاسی و اجتماعی روبه‌رو شده است. منتقدان بر این نظر بودند که این اظهار نظر اصل واقعه و جنبه انسانی آن را تخفیف می‌دهد. پس از بالا گرفتن تنش میان ایران و پاکستان مقام‌های دو کشور کوشیده‌اند موضعی محتاطانه اتخاذ کنند تا از دامن زدن به تنش جلوگیری شود. دیروز هم وزرای خارجه دو کشور با هم تلفنی گفت‌وگو کردند. وزیر خارجه پاکستان در پایان این گفت‌وگو از وزیر خارجه ایران برای سفر رسمی به اسلام‌آباد دعوت کرده است.

تقاضای شکل‌های محیط‌زیستی از کمیسیون اصل ۹۰ مجلس برای جلوگیری از واگذاری مالکیت رودخانه «چهل‌بازه» مشهد

«چهل‌بازه» را نجات دهید

دبیر شبکه تشکلهای محیط‌زیست: چهل‌بازه مشت نمونه خروار از مالکیت وزارت نیرو بر بستر رودخانه‌هاست

۳

چشم‌انداز گذر برای «هوای پاک»

پرونده تحلیلی «پیام‌ما» درباره گذر از آلودگی هوا

- فریاد نفس‌های به‌تنگ‌آمده
- همه ما راه را اشتباه رفته‌ایم
- نگارش قانون به قصد رفع تکلیف
- تلاش همگانی برای حل چالش آلودگی هوا

۴ و ۵

یادداشت

حق فراموش شده

شینا انصاری

کارشناس محیط زیست

«نفس» بدبوی‌ترین حق زیست، «حق دم» و «بازدم» راحت و بی‌دغدغه در هوایی سالم همچنان در شهرهای بزرگ ما کمیاب است. فصل سرد سال که سر می‌رسد و پدیده طبیعی وارونگی دما، مقابله با مخاطرات آلودگی هوا و ترک فعل دستگاه‌های متولی از سوی مسئولان تکرار می‌شود. نقل جلسات کمیته اضطرار آلودگی هوا و تصمیماتی عاجل و ضربتی که مسکن هستند، نه علاج درد. بازار داغ نامه‌های سرگشاده از جانب شوراها و یا مجلس و قوه قضاییه به دولت برای رفع مشکل آلودگی هوا و مصاحبه‌های با خطاب و عتاب مسئولین و وعده‌ها و راهکارهایی که آتقدر گفته و نوشته شده‌اند که همه آنها را از بر هستند. باید سوخت استاندارد شود، خودروهای فرسوده از رده خارج شوند، حمل‌ونقل عمومی گسترش یابد، با صنایع آلاینده برخورد شود و...

ادامه در صفحه ۵

اطلاعیه سوم وزارت اطلاعات درباره فاجعه تروریستی کرمان منتشر شد

فراخوان برای شناسایی تروریست داعشی

۲

پرونده ثبت جهانی «آسبادها» از سال ۱۳۹۶ تشکیل شده است

پایان بلاتکلیفی «آسبادها»

کارشناس تعیین مسئول برای پرونده ثبت جهانی را پایان بلاتکلیفی شش‌ساله «آسبادها» می‌دانند

۶

نگاه کارشناس

بی‌توجهی به محو بدترین اشکال کار کودک

افخم صباغ

فعال حقوق کودک

اخیراً بخشنامه‌ای از سوی معاونت امور بین‌الملل قوه قضاییه و دبیر ستاد حقوق بشر خطاب به روسای کل دادگستری سراسر کشور منتشر شده است که شرایط و کیفیت استاندارد به کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوق بشری که باید در آرای قضایی مد نظر قرار گیرند را مشخص کرده است. در این بخشنامه از پنج معاهده که در ایران حکم قانون داخلی را دارند نام برده شده اما متأسفانه نامی از کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک نیست. مقاله‌نامه ۱۸۲ سازمان بین‌الملل کار (ILO) ممنوعیت و محو بدترین اشکال کار کودک را مشخص می‌کند و کشورها با پیوستن به این معاهده تعهد دارند در جهت محو بدترین اشکال کار کودک اقدام فوری کنند.

۲

محصول خودتو برداشت کن

افتتاح بوسستان برکت

انتهای سیدرضی

فارس

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی فارس:

راه‌اندازی ناحیه تخصصی صنایع‌دستی شیراز در اولویت است

سعیده ناصری - به‌گفته مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی فارس، ایجاد ناحیه تخصصی صنایع‌دستی شیراز جزو اولویت‌های این شرکت قرار دارد و مراحل اجرایی آن با جدیت در حال پیگیری است. به‌منظور استفاده از دیدگاه‌ها و نظرات کارشناسان، متخصصان و صاحب‌نظران صنایع‌دستی در طراحی ناحیه تخصصی صنایع‌دستی شیراز، دومین نشست هم‌اندیشی با حضور مسئولان و نمایندگان از سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی، استانداری فارس، شرکت شهرک‌های صنعتی و اداره کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان و نیز نمایندگان تشکلهای فعال صنایع‌دستی استان برگزار شد. مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی فارس در این نشست گفت: با توجه به راهبرد سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران جهت راه‌اندازی شهرک‌ها و نواحی صنعتی تخصصی در سطح کشور، راه‌اندازی ناحیه صنایع‌دستی شیراز نیز در برنامه هدف این شرکت قرار گرفته است و بر اساس آن، اقدامات فنی و اجرایی را عملیاتی می‌کنیم. «سیدمسعود عظیمی» با بیان اینکه ایجاد این ناحیه تخصصی برای نخستین‌بار در کشور صورت می‌گیرد، افزود: با توجه به اینکه طراحی و ایجاد این ناحیه صنعتی، تجربه‌ای جدید در احداث شهرک‌های صنعتی تخصصی محسوب می‌شود، اهتمام خود را برای استفاده

آذربایجان غربی

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان غربی:

رسانه‌ها افسران جنگ نرم نظام و کشور هستند

ایرج خادم مؤمنی - مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان غربی گفت: رسانه‌ها افسران جنگ نرم نظام و کشور هستند که در برهه‌های مختلف در کنار نظام بودند. به‌گزارش روابط‌عمومی خانه مطبوعات و رسانه‌های استان، «علیرضا نوروزی» در همایش رسانه و حماسه حضور که با حضور رئیس‌کل دادگستری آذربایجان غربی در سالن اجتماعات خانه مطبوعات استان برگزار شد، گفت: انتخابات اخیر خانه مطبوعات استان یکی از پرشکوه‌ترین و بی‌حاشیه‌ترین انتخابات سال‌های اخیر بود که با حضور ۸۵ درصد از اعضای خانه مطبوعات استان برگزار شد. نوروزی با تریک به منتخبین خانه مطبوعات استان ابراز امیدواری کرد این منتخبین بیشتر از سال‌های گذشته در اختیار اعضای خانه قرار گیرند. نوروزی با اشاره به انتخابات پیش رو در ۱۱ اسفندماه گفت: انتظار حماسه تاریخی دیگری از مردم داریم که نشانگر ایرانی قدرتمند و متحد باشد. او از رسانه‌ها به‌عنوان رسانه‌ها افسران جنگ نرم نظام و کشور نام برد و افزود: با تلاش طلابه‌داران رسانه شاهد حضور حداکثری مردم در انتخابات خواهیم بود.

خرمانشاه

واگذاری دو هزار اشتراک رایگان گاز در کرمانشاه

نیشابوری - مدیرعامل شرکت گاز استان کرمانشاه از واگذاری بیش از دو هزار اشتراک رایگان گاز به مددجویان نهادهای حمایتی و خانواده شهدا و ایثارگران و برخی نهادهای در ۹ ماهه امسال خبر داد. «ناصر حسینی» در اعلام این خبر، گفت: در ۹ ماهه سال جاری در راستای عمل به مسئولیت‌های اجتماعی، ۲۱۶۱ اشتراک رایگان گاز به مددجویان نهادهای حمایتی، ایثارگران و برخی نهادهای و اماکن واگذار شده است. او افزود: از این تعداد یک‌هزار و ۲۶۶ مورد به مددجویان کمیته امداد و ۴۳۶ مورد به مددجویان بهزیستی واگذار شده است.

رئیس سازمان حج و زیارت:

بنایی بر لغو عمره نیست

رئیس سازمان حج و زیارت گفت: بنایی بر لغو عمره نیست. امیدوارم تا چندروز آینده پاسخی دهند و پروازهای عمره را آغاز کنیم. به‌گزارش ایسنا، با ادامهٔ تعلیق پروازهای عمره، درحالی‌که قرار بود اعزام زائران از ۲۵ دی‌ماه تعیین وضعیت شود و طرح این شائبه که احتمالاً امسال ایران به مراسم عمره نرسد، «سیدعباس حسینی»، رئیس سازمان حج و زیارت، گفت: بنای ما بر لغو عمره نیست، چون تمام تدارکات لازم در زمینهٔ اسکان، حمل‌ونقل و تغذیه فراهم شده است و حتی نیروهای ستادی سازمان حج و زیارت (در عربستان) مستقر هستند، امیدوارم تا چندروز آینده پروازهای عمره آغاز شود.

از سوی دیگر، رئیس سازمان حج و زیارت دربارهٔ استرداد هزینهٔ عمره که مبلغ آن از حدود ۴۰ تا ۴۴ میلیون تومان بود، گفته است: درصورت ارائهٔ درخواست کتبی از سوی زائرانی که تمامی مراحل ثبت‌نام خود از جمله واریز هزینه‌ها را به انجام رسانده‌اند، مشکلی برای استرداد وجه آنها وجود ندارد و پس از ارائهٔ درخواست کتبی و طی مراحل اداری وجه آنها ظرف ۴۸ ساعت از سوی بانک مرکزی به حسابشان واریز خواهد شد. رئیس سازمان حج و زیارت همچنین تأکید کرده است: از طریق وزارت امور خارجه و مسئولان حج عربستان پیگیر برقراری عمرهٔ مفرده هستیم. ایران از سال ۱۳۹۴ پس از ماجرای فرودگاه جده و پس از آن اختلافات دیپلماتیک بین ایران و عربستان، اعزام زائران به عمره را متوقف کرده بود. با از سرگیری روابط دیپلماتیک دو کشور، مذاکرات و توافق‌هایی دربارهٔ برقراری عمره بین دو کشور انجام شد. درحالی‌که قرار بود اعزام عمره از ۲۸ آذرماه ۱۴۰۲ آغاز شود، اما به‌دلیل تکمیل نشدن ظرفیت کاروان‌ها، پروازها تا ۱۳ دی به تعویق افتاد. پس از آن اعلام شد به‌دلیل مشکلات فنی، عربستان هنوز مجوز پروازهای عمره را به ایران نداده و پروازها تا ۲۴ دی‌ماه ۱۴۰۲ به تعویق افتاده است. هم‌زمان هیئتی از سازمان حج و زیارت به عربستان‌رفت، اما مسئله بدون آنکه توضیح بیشتری دربارهٔ آن داده شود، تاکنون حل نشده است. سازمان حج و زیارت پیش‌تر اعلام کرده بود برای اعزام بیش از ۶۰ هزار نفر ظرفیت عمره ایجاد کرده، درحالی‌که بیش از دوبرابر این ظرفیت برای سفر عمره اعلام آمادگی کرده‌اند. این سازمان برنامه‌ریزی کرده بود اعزام عمره را تا دهم اسفندماه ۱۴۰۲ ادامه دهد و پس از آن برای عمره در ماه شعبان و رمضان برنامه‌ریزی کند.

ادعای مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی:

آژانس انرژی اتمی

گروگان اختلافات سیاسی ایران با غرب است

مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در گفت‌وگویی مدعی شد که ایران در اختلافات سیاسی‌اش با غرب، همکاری‌ها با آژانس را محدود می‌کند.

به‌گزارش ایسنا، «رافائل گروس» مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در حاشیهٔ نشست مجمع جهانی اقتصاد در داووس بار دیگر اذعانهایی را دربارهٔ سطح همکاری ایران با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تکرار کرده و گفت که ایران به‌ندرت با آژانس که احساس می‌کند بر اثر اختلافات آن با غرب گروگان گرفته شده است، همکاری می‌کند.

خبرگزاری فرانسه گزارش کرد که گروس در گفت‌وگو با این خبرنگاری دربارهٔ فعالیت‌های آژانس در ایران گفت: واقعا وضعیت دلسرکننده‌ای است. ما به انجام دادن فعالیت‌هایمان در آنجا ادامه می‌دهیم، اما حداقلی است. آنها (ایران) به طرز بی‌سابقه‌ای همکاری را محدود کرده‌اند. او مدعی شد که ایران برخی بازرسان آژانس را به‌دلیل ملیت‌هایشان نپذیرفته است.

گروس در این باره بیان کرد: این راهی برای تنبیه کردن ما است. وقتی چیزی باشد که فرانسه، انگلیس یا آمریکا بگویند از آن رضایت ندارند، انگار آنها (ایران) آژانس را در اختلافات سیاسی‌شان با بقیه گروگان می‌گیرند. این برای ما غیرقابل‌قبول است.

مدیرکل آژانس همچنین دربارهٔ تأثیر روابط تهران و واشنگتن در پی تحولات منطقه بر حل‌وفصل موضوع توافق هسته‌ای گفت: دیپلماسی، دیپلماسی، دیپلماسی چیزی است که به آن نیاز داریم. ما باید به گفت‌وگو ادامه دهیم و از بدتر شدن وضعیت تا حدی که جبران آن ناممکن شود، جلوگیری کنیم. او همچنین دربارهٔ سفر به ایران گفت که احتمال آن را رد نمی‌کند.

اظهارات گروسی درحالی مطرح می‌شود که «محمد اسلامی»، رئیس سازمان انرژی اتمی، روز چهارشنبه در جمع خبرنگاران در پاسخ به پرسشی دربارهٔ سطح دسترسی بازرسان آژانس انرژی اتمی به تأسیسات هسته‌ای ایران گفت: ما عضو پادمان هستیم و مطابق پادمان با آژانس همکاری می‌کنیم و بازرسان آژانس نیز طبق پادمان کارشان را عزام می‌کند و در تأسیسات هسته‌ای کشور دوربین نصب می‌کند.

— 10 —

اطلاعیهٔ سوم وزارت اطلاعات دربارهٔ فاجعه تروریستی کرمان منتشر شد

فراخوان برای شناسایی تروریست داعشی

وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران سومین اطلاعیه‌اش دربارهٔ روند پروندهٔ فاجعهٔ تروریستی کرمان را منتشر کرد. وزارت اطلاعات در این بیانیه به تشریح اقدامات انجام‌شده برای دستگیری شماری از عوامل مرتبط با این فاجعه، با انتشار عکسی از مردم خواسته است برای شناسایی و دستگیری یکی از تروریست‌های عضو داعش با این وزارتخانه همکاری کنند. براساس اطلاعیه و براساس اطلاعات به‌دست‌آمده یکی از سرکردگان گروهک صهیونیستی داعش، به‌نام «محمد عادل عارف» معروف به «عادل پنجشیری» وارد منطقه‌ای در غرب تهران شده است. وزارت اطلاعات از مردم خواسته است درصورت شناسایی این فرد با شماره «۱۱۳» تماس بگیرند.

— 10 —

وزارت اطلاعات در سومین اطلاعیه‌اش دربارهٔ اقدامات انجام‌شده برای شناسایی و دستگیری یکی از چندروز از عوامل فاجعهٔ تروریستی کرمان توضیحاتی داد. در این اطلاعیه آمده است: در پی وقوع فاجعهٔ غمبار در مراسم سالگرد شهادت سردار بزرگ مبارزه با تروریسم تکفیری، شهید سپهد قاسم سلیمانی(ره) در کرمان و در ادامهٔ جمع‌آوری‌های گستردهٔ اطلاعاتی و تدابیر امنیتی در داخل و خارج از کشور، اطلاعات قابل‌توجهی از لایه‌های دخیل در طراحی و اجرای آن عملیات تروریستی حاصل شد. به‌دنبال آن تعداد دیگری از عناصر مرتبط با واقعهٔ مذکور، در سطوح برخی سرکردگان گروهک مزدور داعش تا عوامل عملیاتی و از اتباع چند کشور، شناسایی، بازداشت و به بازداشتگاه‌های کشور منتقل شدند. با توجه به ادامه‌دار بودن عملیات آفندی و پدافندی و استمرار حضور مترشدی سربازان گمنام امام زمان (عج) در محیط‌های هدف،

دزیا به بخش دیگری از اطلاعات حاصله و اقدامات صورت‌گرفته اشاره می‌شود. دو تروریست تکفیری که چندروز پس از حادثهٔ جنایتکارانهٔ کرمان، با هدف انجام عملیات مجدد در دیار کریمان وارد کشور شده بودند، با تدابیر هوشمندانه و اقدام فداکارانهٔ سربازان گمنام امام زمان (عج) در اداره‌کل اطلاعات استان کرمان، به محاصرهٔ دلاورمردان گمنام کرمانی درآمد و در تیراندازی‌های متقابل، هر دو عنصر تکفیری به هلاکت رسیدند. در این عملیات، سناریوی دو مرحله‌ای و خطرناک حمله به یکی از مراکز انتظامی (حملهٔ مسلحانه به مرکز‌مورد نظر، سپس دام‌گذاری انفجاری در مسیر نیروهای کمکی)، خنثی شد و دو تروریست تکفیری از اتباع بیگانه از پای درآمدند. همچنین دو بمب دست‌ساز بسیار قوی به وزن ۲۰ کیلوگرم توقیف شد. علاوهبر بمب‌ها، ۱۰ عدد جاشنی الکتریکی، چهار عدد جاشنی ساده، یک قبضه مسلسل ام بی ۴ ایرانیکی همراه با هشت تیغه خشاب و ۲۷۸ عدد فشنگ، و یک قبضه

مسلسل کلاشینکف همراه با پنج تیغه خشاب و ۱۸۱ عدد فشنگ، هفت قبضه نارنجک، دو عدد دوربین معمولی و دید پس از شب، دو دستگاه بی‌سیم، سه عدد ریموت، ۱۲ متر سیم با تیغیهٔ باروتی و الکتریکی و مقادیر قابل‌توجهی تجهیزات مرتبط دیگر کشف و ضبط شد.

بازداشت یکی از سرکردگان (به‌اصطلاح امیران) داعشی به‌نام «محمد عمران تنویر» با نام مستعار «ایومعران». او از امرای داعش موسوم به ولایت خراسان بوده است. نامبروم که متخصص بمب‌سازی گروهک مزدور داعش است، از مرتبطین «عبدالله تاجیکی» (مندرج در اطلاعیهٔ دوم این وزارتخانه) بوده است. محمد عمران تنویر حدود هشت سال پیش به داعش پیوسته، در چند کشور منطقه حضور داشته و به‌عنوان یکی از امرای گروهک مزدور داعش ارتقا یافته است. تحقیقات از نامبرده ادامه دارد.
(۳) بازداشت یکی دیگر از به‌اصطلاح امیران داعشی به‌نام «مهتاب» (مذکر)

که او نیز از عوامل مرتبط با «عبدالله تاجیکی» بوده و با طراحی عبدالله، در پوشش کارگری وارد کشور شده بود. این فرد نیز در مرحلهٔ بازجویی قرار دارد.
(۴) شناسایی و بازداشت تروریستی دیگر از سرکردگان موسوم به داعش خراسان همراه با چهار نفر از اعضای تیم او. او فردی آموزش‌دیده، کاملاً آشنا به روش‌های حفاظتی و شگردهای امنیتی، رابط اصلی «عبدالحکیم توحیدی»، فرمانده عملیات تروریستی گروهک که نقش سربرل سرکردهٔ فوق‌الذکر با عناصر اعزامی به ایران را ایفا می‌کرده است.
(۵) شناسایی و بازداشت یک ترویست که قصد انجام عملیات تروریستی در بارگاه یکی از امامزادگان در حومهٔ شهر مقدس مشهد را داشت. بررسی‌های اولیه نشان می‌دهد که نامبرده از طریق فضای مجازی با گروهک مزدور و آمریکا ساختهٔ داعش آشنا و با آن مرتبط شده است. از این فرد اسلحه و متعلقات و آن کشف شده است و تحت تحقیق و بازجویی قرار دارد.

(۶) و بالاخره شناسایی و رهگیری یکی از سرکردگان گروهک صهیونیستی داعش، به‌نام «محمد عادل عارف» معروف به «عادل پنجشیری» که طبق آخرین ردهای به‌دست‌آمده، وارد منطقه‌ای در غرب تهران شده است.

این تروریست نیز از جمله مرتبطین مستقیم عبداللهکیم توحیدی (فرمانده عملیات تروریستی داعش) بوده که در گذشته به اتهام طراحی عملیات انتحاری در دانشگاه کابل، بازداشت و پس از یکسال حضور در زندان بگرام، از زندان آزاد شده و مجدداً به اعمال تبهکارانه روی آورده بود. تاکنون تعدادی از اطرفیان او (تماما عضو داعش) شناسایی و بازداشت شده‌اند. اما شخص محمد عادل عارف (عادل پنجشیری) متواری و تحت تعقیب قرار دارد. لذا ضمن انتشار تصویر این تروریست سابقه‌دار، از شهروندان گرمای تقاضا دارد هرگونه اطلاعاتی از نامبرده را به ستاد خبری وزارت اطلاعات (شماره ۱۱۳) گزارش فرمایند.

(۷) در پایان ضمن تأکید مجدد بر استمرار جمع‌آوری‌های اطلاعاتی و پایش‌های امنیتی به‌صورت همه‌جانبه و شبانه‌روزی، در تمامی مناطق هدف، اعم از داخل و خارج از کشور، همچنان از ملت شریف ایران استدعا دارد که ضمن حفظ هوشیاری کامل، خادمان گمنام خود را مسامحت و هرگونه اطلاعات مرتبط را (به‌ویژه پیرامون تروریست متواری، عادل پنجشیری) به شماره ۱۱۳ گزارش فرمایند. همچنین، در تمامی اقدامات اشاره‌شده از همکاری اعضای جامعهٔ اطلاعاتی کشور، به‌ویژه دستگاه محترم قضایی، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و فرماندهی انتظامی کشور، برخوردار بوده‌ایم که از تمامی آنها صمیمانه تشکر و قدردانی می‌شود.

— 10 —

موضوع محتاط «اسلام‌آباد» برای کاهش تنش

همکاری و برادری محور اصلی کار ماست. اسلام‌آباد: ایران دوست پاکستان است سخنگوی وزارت امور خارجه پاکستان هم در پی رخدادهای اخیر در روابط با ایران تأکید کرد که اسلام‌آباد خواهان گسترش تنش‌ها نیست و برداشت مشابهی نیز از رویکرد تهران دارد. خبرگزاری بلومبرگ از این باره گزارش داد که «هرا ممتاز بلوچ» سخنگوی وزارت امور خارجه پاکستان در این باره اعلام کرد «ما بارها گفته‌ایم که ایران یک دوست است. ما خواهان گسترش تنش‌ها نیستیم و احساس مشابهی را از طرف مقابل دریافت کرده‌ایم. بنابراین، در حال پیش بردن آن هستیم.»

به اسامی که بلوچ در شبکه اجتماعی ایکس منتشر کرده است، «رحیم حیات قریشی» معاون وزیر امور خارجه پاکستان نیز در شبکه اجتماعی ایکس پیام‌هایی با «سید رسول موسوی» همتای ایرانی خود تبادل کرده است که نشان‌دهنده تمایل طرفین برای حل‌وفصل مسائل از طریق گفت‌وگو است.

یادداشت

ادامه از صفحه 1

بی‌توجهی به محو

بدترین اشکال کار کودک

کشور ما با پذیرفتن این معاهده در ۸ آذر ۱۳۸۰ به این کنوانسیون پیوسته و جای تعجب است که چرا چنین معاهدهٔ مهمی در بخشنامهٔ قوه قضائیه جایی ندارد. این کنوانسیون که پس از پذیرش جمهوری اسلامی ایران حکم قانون داخلی را دارد دارای آیین‌نامهٔ اجرایی بر اساس دو تبصره است. مشخصا در بند ۴ مادهٔ یک آیین‌نامه، کار در جمع‌آوری و حمل و دفن زبالهٔ شهری از مصادیق بدترین اشکال کار کودک تعیین شده است. حال حذف این کنوانسیون از فهرست کنوانسیون‌های بخشنامهٔ معاونت امور بین‌الملل قوهٔ قضائیه این پرسش اساسی را ایجاد کرده که چگونه است هر روز از خیابان‌های این شهر گذر می‌کنید و کودکان بسیاری را تا کمر خم‌شده در سطل‌های زباله می‌بینید، اما این ميثاق را نمی‌بینید!؟

شرایط اقتصادی حاکم بر جامعه و گسترش روزافزون فقر و حاشیه‌نشینی در کنار نبود عزم جدی برای ایجاد نظام تأمین رفاه اجتماعی اقشار فرودست جامعه، هر روز بر تعداد کودکان کار می‌افزاید. شهرداری متولی مدیریت پسماند شهری است و استفاده از کودکان در جمع‌آوری و حمل و تفکیک زباله خلاف قانون است اما جالب است که شهرداری تهران که خود واقف به مراحل به‌کارگیری کودکان در چرخهٔ زبالهٔ تهران است، بخشنامه‌ی تکراری و بی‌حاصل به پیمانکاران خود ارائه داده مبنی‌بر عدم به‌کارگیری کودکان (پیش‌تر بخشنامه‌ی مشابه در اسفند سال ۹۸ پس از همه‌گیری کرونا از سوی آقای حناچی، شهردار وقت نیز صادر شده بود). با بخشنامه‌ها نمی‌توان جلوی سیستم پیچیده و پرقدرت مافیای زباله را گرفت. مانند بسیاری از کشورهای دیگر لازم است تغییر اساسی در سیستم جمع‌آوری و تفکیک زباله از مبدأ صورت گیرد. اما باید دید که با این شیوه چقدر منابع مالی شهرداری زیر سوال می‌رود. منافع حاصل از به‌کارگیری کودکان در بخش غیررسمی جمع‌آوری و تفکیک زباله کم نیست. نیروی کار ارزان کودکان دلیل بزرگی است برای عدم بهبود سیستم جمع‌آوری زباله. حال با این بخشنامهٔ قوهٔ قضائیه، شهرداری می‌تواند راحت‌تر چشمانش را روی تضمیع حقوق کودکان ببندد.

انتقاداتی که اخیرا در سیاست‌گذاری‌های کلان در خصوص حقوق کودکان دیده می‌شود متأسفانه در جهت خلاف منافع کودکان است. در این میان سکوت و بی‌تفاوتی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در برابر همهٔ این تغییرات پذیرفتنی نیست و باید در مقام نمایندهٔ رسمی کنوانسیون حقوق کودک در ایران، پیگیر، مدافع حقوق کودکان و پاسخگو باشد. – حذف موضوع کار کودک از برنامهٔ هفتم توسعه – مقابله با کودک کار به‌جای حذف کار کودک با تکرار طرح‌های بارها شکست خورده با رویکرد برخورد قهری با کودکان کار (مانند طرح جدید شهرداری) – حذف کنوانسیون ممنوعیت و محو بدترین اشکال کار کودک از بخشنامهٔ رسمی قوهٔ قضائیه – مواردی هستند که لازم است چرایی وقوع آنها با توجه به افزایش روزافزون کودکان کار به جامعه توضیح داده شوند.

در این میان سازمان‌های مردم‌نهاد فعال حوزهٔ کودکان بارها از طرق مختلف خطرات نادیده‌گرفتن حقوق کودکان را گوشزد کرده‌اند. حتی همراهی خود را برای تدوین طرح‌های کارآمد و موثر حذف کار کودک اعلام کرده‌اند. کودکان فاقد توانایی لازم برای دفاع از حقوق خود هستند، در این میان لازم است که جامعه و در کنار آنها سازمان‌های مردم‌نهاد صدای آنها باشند.

برای پایان‌دادن به کار کودکان لازم است این اولویت‌ها را در نظر گرفت:

– کاهش بازماندگی از تحصیل (از طریق ایجاد نظام شناسایی کارآمد، کمک هزینهٔ تحصیلی، توسعهٔ خدمات مددکاری در مدارس مناطق محروم، آموزش و مشاورهٔ خانواده‌های کودکان در وضعیت مخاطره‌آمیز) – نظارت و پیگیری اجرای مقاله‌نامهٔ ۱۸۲ سازمان بین‌المللی کار) را تأکید بر مواد ۳ و ۵ (۶) و آیین‌نامه‌های مرتبط با آن به‌منظور حذف بدترین اشکال کار کودک – افزودن مجدد موضوع کار کودکان به برنامهٔ هفتم توسعه به‌منظور کاهش کار کودکان – تعریف ردیف بودجهٔ حذف کار کودک در بودجهٔ سالانهٔ کشور (از طریق سازوکارهای تأمین مالی، از جمله تعیین ردیف مالیاتی برای حذف کار کودک) – ایجاد نظام حفاظتی–حمایتی برای پیشگیری از کار کودک (طراحی سازوکاری برای شناسایی کودکان در شرایط دشوار و مدیریت مورد، ارجاع و پیگیری و توانمندسازی)

بیانیهٔ شبکهٔ تشکل‌های مردم‌نهاد و اجتماع‌محور محیط زیست و منابع طبیعی کشور

همهٔ ما راه را اشتباه رفته‌ایم

شبکهٔ تشکل‌های مردم‌نهاد و اجتماع‌محور محیط زیست و منابع طبیعی کشور به‌مناسبت روز هوای پاک بیانیه‌ای خطاب به شهروندان و مسئولان دستگاه‌های اجرایی، تقنینی، قضایی و دستگاه‌های نظارتی کشور منتشر کرد.

در این بیانیه آمده است: «۲۹ دی ۱۴۰۲، روز ملی هوای پاک را درحالی گرامی می‌داریم که سال‌هاست نفس شب و روزهایی که در آنها هوای پاک را تجربه می‌کنیم، به شماره افتاده است؛ زمانه‌ای که تنها اعلام تعداد روزهای به اصطلاح پاک در طول ماه یا سال، به یکی از سرگرمی‌ها در حاشیهٔ گزارش‌های رسمی در این زمینه، تبدیل شده است و همین به‌تنهایی، برای شرح وضعیت روزگاری که از سر می‌گذرانیم، کافی است.»

این بیانیه می‌افزاید: «امروز آشکار شده است که ما در دام مجموعه‌ای از کژکارکردی‌ها، ترک‌فعل‌ها، خیانت‌ها، بی‌توجهی‌ها، سوءاستفاده‌ها، سهل‌انگاری‌ها و بی‌مسئولیتی‌ها گرفتار شده‌ایم و اراده‌ای هم برای گذر از این گرداب اگر باشد، نهایتاً خود در همین دام گرفتار می‌آید.»

براساس این بیانیه «فعالان و کنشگران و تشکل‌های اجتماع از طول یک دههٔ گذشته و به‌ویژه پس از تصویب قانون هوای پاک که علی‌رغم برخی اشکالات ماهوی و شکلی، در نوع خود قانونی پیشرو و جامع و کارآمد فرض می‌شد و می‌شود، بارها و بارها از راه‌های گوناگون دربارهٔ ابعاد و زوایای آلودگی هوا و تبعات غیرقابل‌جبران آن تذکر و هشدار داده‌اند و بر توجه غیرشعاری به این موضوع و رعایت همین قانون و اصلاح رویه‌ها تأکید کرده‌اند.»

نگارندگان در این بیانیه اضافه کرده‌اند: «آنچه امروز با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنیم، محصول یک همکاری و همراهی کم‌کم‌نیم‌بیانیه همهٔ بخش‌های جامعه است؛ از اشتباه یا انحراف در تعیین سیاست‌های کلان کشور، تا بخشی‌نگری ناشی از مصلحت‌اندیشی و بعضاً کم‌سوادی قوهٔ قانونگذار، تا فعل و ترک فعل غیرقانونی و اتلاف و انحراف منابع مالی در قوهٔ اجرایی و تا کم‌توجهی و مماشات و تأخیر اجرایی قانون در قوهٔ قضاییه، از مسؤلیت‌گریزی و بی‌مبالایی بخش تولید اعم از سوخت و خودرو و صنایع آلاینده بزرگ و کوچک، تا بی‌برنامگی و عدم بهره‌وری بخش خدمات، تا کم‌توانی و بی‌ارادگی بخش آموزش و اطلاع‌رسانی و تا مدیریت معیوب منابع آبی کشور، از فقدان برنامهٔ هدفمند و جامع فرهنگیابی و فرهنگسازی و ترویج در تشکل‌های مردم‌نهاد و اجتماعی و جامعهٔ مدنی کشور، تا بحران کشندهٔ فرهنگی بدمصرفی و اسراف و اتلاف منابع در میان عموم شهروندان و روستائندان، همه و همه دست‌به‌دست هم داده‌ایم تا کشورمان متحمل هزینه‌ها، دردها و آلام جانفرسای اقتصادی و اجتماعی شود و سلامتی و حیات ساکنان سرزمینمان مورد حملهٔ همه‌جانبه قرار گیرد.»

این بیانیه تأکید می‌کند: «ما همه باهم، راه را اشتباه رفته‌ایم و همه باهم باید تصمیم بگیریم که مسیر را اصلاح کنیم. در این مسیر، قدرت و توان عوامل مختلف، یکسان نیست اما آنچه در همهٔ ما یکسان است، آن است که در لحظه‌ای طلایی تصمیم بگیریم که هریک، قدمی برای اصلاح تصمیمات و روندها و بازگشت از این مسیر خودکشی دسته‌جمعی برداریم.»

براساس این بیانیه، «شبکهٔ تشکل‌های مردم‌نهاد و اجتماع‌محور محیط زیست و منابع طبیعی کشور، با قدردانی از همهٔ آتانی که بارقه‌هایی از توجه به اصلاح مسیر را در قالب حقوق و تکالیف شهروندی و اداری و اجرایی و تقنینی و قضایی، روشن نموده و بازتاب داده‌اند، به‌ویژه اقدامات مطالبه‌گرانه، متمدانه، همدلانه و زیبای شهروندان ارაკی، اردکانی، اهوازی و اصفهانی و گروه‌های مردمی و تشکل‌های مردم‌نهاد آنها که با درک مسئولیت اجتماعی خویش، جلوه‌های کم‌نظیری از کنش اجتماعی مردم‌پایه و شریف را در خاطرهٔ جمعی ایرانیان و در مسیر توسعهٔ اجتماعی کشور آفریدند و نیز با تشکر از آن دسته از مسئولان دلسوزی که در عمل به قوانین و فراهم‌آوردن بستر مناسب جهت اصلاح امور، استین بالا زده‌اند، بار دیگر توجه همهٔ بخش‌های جامعه را به اهمیت و تبعات و زیان‌های غیرقابل‌جبران بحران آلودگی هوا جلب می‌نماییم و از همهٔ دست‌اندرکاران و مسئولان کشور در همهٔ سطوح، اراده و اقدام مناسب برای گذر از این پلای حال و آینده برپارده را مطالبه می‌کنیم.»

چشم‌انداز کدر برای «هوای پاک»

فقط کلانشهرهای ایران نیستند که با چالش آلودگی هوا دست و پنجه نرم می‌کنند، جدا از تهران، کرج، تبریز، اصفهان، مشهد شاهدیم که شهروندان شهرهای صنعتی مانند اراک یا سمنان نیز نفس‌شان به

شماره افتاده است. علاوه بر اینها اردکانی‌ها هم یکی از بدترین سال‌ها را به لحاظ هوای سالم تجربه کردند.

در سال‌های اخیر، روند اعتراض و برگزاری تجمع برای مقابله با آلودگی هوا در کشور رشد قابل توجهی داشته است

فریاد نفس‌های به‌تنگ آمده

نتایج بررسی‌های «لایف‌وب» از داده‌های شبکه‌های اجتماعی نشان می‌دهد اکثر کاربران در اینستاگرام و توئیتر، شهرداری‌ها و استانداری‌ها را مسئول و مخاطب وضعیت آلودگی هوا و رسیدگی به آن می‌دانند. وزارتخانه‌هایی مثل نفت و نیرو هم وظیفهٔ مهمی در این زمینه دارند، اما چندان مخاطب کاربران نیستند

اراک‌ها وقتی در سال ۱۳۹۲ به‌مدت ۱۸ هفته در میدان باغ ملی این شهر برای رفع آلودگی هوا تجمع کردند و عنوان ثابت‌قدم‌ترین مردم ایران در زمینهٔ اعتراض به مسائل محیط زیستی را به‌دست آوردند، گمان نمی‌کردند یک دهه بعد، در همچنان بر همان پاشنه بچرخد، وضعیت بدتر از گذشته باشد و آنها باز هم مجبور شوند بار دیگر دست به تجمع در باغ ملی بزنند. تجمع آنها در دی‌ماه امسال یک هفته بعد از تجمع گستردهٔ مردم اردکان بود. اردکانی‌ها هفتهٔ ابتدایی دی‌ماه به‌مدت سه روز در خیابان ماندند تا بگویند «اینجا هوا برای نفس نیست.» اینها شرح کوچکی از اعتراضات و تجمعات برای آلودگی هوا تنها در دی‌ماه امسال است. اعتراض و تجمع به آلودگی در خوزستان، اصفهان، تهران، مشهد و بسیاری دیگر از شهرهای کشور چندسالی است که تکرار می‌شود، نتیجه اما تنها تشدید آلودگی، افزایش آمار بیماری و مرگ‌ومیر ناشی از آن و همچنان بی‌توجهی به ابتدایی‌ترین خواست مردم یعنی داشتن هوای پاک بوده است.

مرد با صدای لرزان همسرش را نشان می‌دهد که کنارش ایستاده است؛ زنی که درد شیمی‌درمانی را به دوش می‌کشد و موهای سر و ابرویش را از دست داده. مرد با صدای لرزان و بلند در تجمع سه‌شنبهٔ اخیر در اراک از مرگ مادرش با سرطان می‌گوید و همسر، سرش را پایین انداخته. گسترش سرطان، بیماری‌های تنفسی و پوستی و بستری شدن بسیاری از کودکان و سالمندان، درد سال‌های اخیر در بسیاری از استان‌هاست که با آلودگی هوا روبه‌رویند.

براساس بررسی‌های لایف‌وب، آلودگی هوا مختص تهران نیست و تقریباً در اکثر استان‌ها مسئلهٔ آلودگی و مشکلات هوا وجود دارد. از مجموع شهرها، استان یا مکان اشاره کردند، هر ساله بالای ۲۰ درصد محتوا مربوط به استان‌های غیر از تهران است.

اصفهان، مشهد، سیستان‌وبلوچستان، آذربایجان، البرز و ... هم بهتر نیست و آلودگی باعث اعتراض بسیاری از مردم است. نتیجه اما تنها در برگزاری جلسات کمیتهٔ اضطرار آلودگی هوا و تعطیلی مدارس خلاصه شده. در این میان بازگرداری جدید صنایع بدون توجه به توانایی شهرها، مازوت‌سوزی، بی‌توجهی ارگان‌های متولی به رعایت نکردن استانداردهای ابتدایی صنایع و هزاران مشکل دیگر به محاق رفته است.

خشم کاربران در فضای مجازی

اعتراض به آلودگی هوای خوزستان، «درخواست توقف مازوت‌سوزی نیروگاه‌ها و صنایع و مقابله با آلودگی هوای کلانشهرهای کشور»، «درخواست خانواده‌های ایرانی برای حل مشکل آلودگی هوا»، «درخواست تعطیلی مدارس مشهد به علت آلودگی هوا»، «درخواست رسیدگی مسئولان به آلودگی هوای شهر چمگردان»، «درخواست اعلام نتایج پایش آلودگی هوای اردکان»، «اعتراض به آلودگی هوای زرین‌شهر به‌علت وجود کارخانهٔ ذوب‌آهن اصفهان» و بسیاری دیگر از کارزارهای به‌راه‌افتاده در ماه‌های اخیر، تنها بخشی از کارزارهایی است که با موضوع اعتراض به آلودگی هوا شکل گرفته است. بسیاری از آنها امضاهای فراوانی جمع کردند و خطاب به مسئولان درده‌های مختلف منتشر کردند. به این ترتیب، می‌توان رد اعتراض به آلودگی را در فضای مجازی دنبال کرد. در این فضا چندین هزار کاربر هر روز خشم خود را از وضعیت موجود ابراز می‌کنند. یا با راه‌اندازی کارزار و یا با نوشتن در اپلیکیشن‌های مختلف.

براساس آماری که لایف‌وب (سامانهٔ رصد فضای مجازی) در اختیار «پیام ما» گذاشته است، روند تولید محتوای مرتبط با آلودگی هوا هرساله بالای یک میلیون محتوا را دربرمی‌گیرد. این مجموعه، محتوای تولیدشده در چهار بستر تلگرام، توئیتر، اینستاگرام و خبرگزاری‌ها را از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ مورد بررسی قرار داده و بر این اساس گزارش کرده است «هرساله با نزدیک شدن به زمستان صحبت از آلودگی هوا بیشتر می‌شود. آبان، آذر و دی هرساله بیشترین میزان محتوای مرتبط با آلودگی هوا را دارد.»

براساس بررسی‌های «لایف‌وب»، آلودگی هوا مختص تهران نیست و تقریباً در اکثر استان‌ها مسئلهٔ آلودگی و مشکلات هوا وجود دارد. از مجموع محتوایی که در آنها مشخصاً به‌نام شهر، استان یا مکان اشاره کردند، هرساله بالای ۲۰ درصد محتوا مربوط به استان‌هایی غیر از تهران است. برای مثال در پنج استان بررسی‌شده، میزان محتوای مرتبط با آلودگی هوا در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۳۹۸ رشد داشته است. استان اصفهان از ابتدای فروردین ۹۸ تا آذر آن سال ۷۴ هزار محتوای مرتبط با آلودگی داشته، اما در مدت زمان مشابه سال ۱۴۰۲ این تعداد به ۹۶ هزار رسیده است. استان‌های خراسان‌رضوی، خوزستان، آذربایجان‌شرقی و مرکزی نیز همگی با رشد میزان محتوای آلودگی هوا در مقایسهٔ بین سال‌های ۹۸ و ۱۴۰۲ همراه بودند.

از دیگر مواردی که لایف‌وب به بررسی آن پرداخته، مسئولانی است که مورد خطاب قرار گرفته‌اند. طبق قانون هوای پاک، نزدیک به ۲۰ وزارتخانه و سازمان مسئول رسیدگی به وضعیت هوا هستند و در این بین وظیفهٔ اصلی بر دوش سازمان حفاظت از محیط زیست است. «با بررسی وای تاکید کرد: فعالان اقتصادی ما باید توجه داشته باشند که وقتی بازداشتی از سرزمین دارند، آیا عناصر طبیعت قیمت ندارد؟ آیا وقتی ما آبی را از منابع زیرزمینی می‌عصری را از روی زمین استحصال می‌کنیم این‌ها قیمتی ندارند. سلاجقه اضافه کرد: افزایش شاخصه‌هایی مانند برچسب انرژی برچسب کربن می‌تواند در صادرات و واردات محصولات کشور ما را در تراز بین‌المللی ارتقا دهد و هم‌زمان که به مقاصد داخلی می‌رسیم، می‌توانیم پاسخگوی بسیاری از سوالات در حوزه‌های اقتصادی و محیط زیستی باشیم.

آنها کفن پوشیدند و به خیابان‌ها آمدند و از مسئولان خواستند هوای سالم را به آنها بازگرداند. ۲۹ دی ماه روز «هوای پاک» است. روزی که مسئولان درباره دستاوردهایشان درباره رسیدن به هوای پاک می‌گویند و در مقابل کارشناسان وضعیت

سازمان‌ها اما می‌بینیم که اکثر کاربران آذربایجان، البرز و ... هم بهتر نیست و آلودگی باعث اعتراض بسیاری از مردم است. نتیجه اما تنها در برگزاری جلسات کمیتهٔ اضطرار آلودگی هوا و تعطیلی مدارس خلاصه شده. در این میان بازگرداری جدید صنایع بدون توجه به توانایی شهرها، مازوت‌سوزی، بی‌توجهی ارگان‌های متولی به رعایت نکردن استانداردهای ابتدایی صنایع و هزاران مشکل دیگر به محاق رفته است.

اعتراض به آلودگی هوای خوزستان، «درخواست توقف مازوت‌سوزی نیروگاه‌ها و صنایع و مقابله با آلودگی هوای کلانشهرهای کشور»، «درخواست خانواده‌های ایرانی برای حل مشکل آلودگی هوا»، «درخواست تعطیلی مدارس مشهد به علت آلودگی هوا»، «درخواست رسیدگی مسئولان به آلودگی هوای شهر چمگردان»، «درخواست اعلام نتایج پایش آلودگی هوای اردکان»، «اعتراض به آلودگی هوای زرین‌شهر به‌علت وجود کارخانهٔ ذوب‌آهن اصفهان» و بسیاری دیگر از کارزارهای به‌راه‌افتاده در ماه‌های اخیر، تنها بخشی از کارزارهایی است که با موضوع اعتراض به آلودگی هوا شکل گرفته است. بسیاری از آنها امضاهای فراوانی جمع کردند و خطاب به مسئولان درده‌های مختلف منتشر کردند. به این ترتیب، می‌توان رد اعتراض به آلودگی را در فضای مجازی دنبال کرد. در این فضا چندین هزار کاربر هر روز خشم خود را از وضعیت موجود ابراز می‌کنند. یا با راه‌اندازی کارزار و یا با نوشتن در اپلیکیشن‌های مختلف.

اعتراض، یادآوری به دولت برای شفاف بودن در تصمیم‌گیری است

«آنچه مردم از طریق انتخابات به دولت‌ها واگذار می‌کنند، حقوق خود نیست بلکه اجرائی‌سازی و پیاده کردن این حقوق در جامعه است.» «اطهره نژادی»، پژوهشگر برنامه‌ریزی محیط زیست این را به «پیام‌ما» می‌گوید و تأکید می‌کند که با روی کار آمدن یک دولت، مردم انتظار دارند در راستای توجه به حقوق مردم فعالیت کند و بنابراین، دولت‌ها باید در قبال این حقوق پاسخگو باشند. «نکتهٔ دیگر این است که برخورداری از فضایی امن، پاک، سالم و پایدار حق مردم است که همان حق بر محیط زیست است و اگر محیط زیست انسان حفظ شود، حق سلامت و به‌نوعی حق حیات انسان حفظ می‌شود. پس حفاظت از محیط زیست یعنی حفظ سلامت و حیات انسان‌ها و اگر مردم در مقابل عدم توجه دولت به حفظ حیات خود اعتراض می‌کنند، طبیعی و براساس حقوق انسانی است.»

به‌گفتهٔ او، وقتی دولت پاسخگویی و شفافیت در تصمیم‌گیری نداشته باشد و حق دسترسی به اطلاعات در این موضوع را از مردم سلب کند، چنین دولتی

کنونی را آسیب‌شناسی می‌کنند. ما در پرونده روز «هوای پاک» سراغ دو گزینه رفتیم: اعتراض‌های هوا که به نظر می‌رسد مشابه اعتراضات آبی با ادامه این روند به شهرهای بیشتری گسترش یابد و موضوع قانونگذاری در زمینه «هوای پاک».

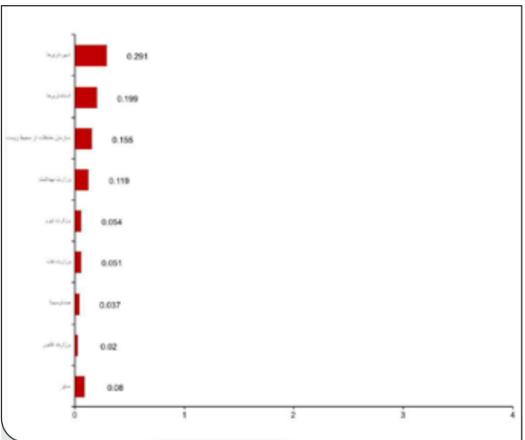
شاخص‌های مقبولیت و مشروعیت خود را زیر پا گذاشته و فراموش کرده است و این نکته نه‌فقط برای دولت‌های ایران بلکه در همهٔ دنیا معیار سنجش است.

اطهره نژادی: اگر مسئولان برای جلوگیری از اضطراب مردم، اعلام نکنند که وضعیت واقعی آلودگی هوا چگونه است و یا با عدم شفافیت در بیان تصمیمات، همراهی مردم را برنینگیزند، علاوه‌بر بدتر کردن اوضاع و از بین بردن شاخص اعتماد مردم به دولت، دستاورد دیگری ندارد

نژادی یادآوری می‌کند که مردم با اعتراضات خود، ضرورت توجه به حقوق خود، ضرورت شفافیت در تصمیم‌گیری‌ها و ضرورت توجه به وظایف دولت را یادآوری می‌کنند. «اگر مسئولان برای جلوگیری از اضطراب مردم، اعلام نکنند که وضعیت واقعی آلودگی هوا چگونه است و یا با عدم شفافیت در بیان تصمیمات، همراهی مردم را برنینگیزند، علاوه بر بدتر کردن اوضاع و از بین بردن شاخص اعتماد مردم به دولت، دستاورد دیگری ندارد. دنیای امروز، دنیای اطلاعات و ارتباطات است، مردم نسبت به گذشته آگاه‌تر هستند و اعتراضات اگر پاسخ داده شود، انگیزهٔ همراهی مردم در حل مسائل را بیشتر خواهد کرد.»

نام استان	۱۳۹۸	۱۴۰۲
اصفهان	۷۴.۲۳k	۹۶k
خراسان رضوی	۴۴.۵k	۵۰k
خوزستان	۲۵.۴k	۳۷.۷k
آذربایجان شرقی	۱۸.۵k	۲۳.۸k
مرکزی	۱۳k	۲۳k

سازمان‌ها و وزارتخانه‌هایی که در فضای مجازی مخاطب مردم برای رفع آلودگی هوا بوده‌اند

تفاهمنامهٔ محیط زیست و اتاق تهران برای کاهش آلودگی هوا

داخلی و بین‌المللی اعم از سمنیان، همایش، هم‌اندیشی و... و انعکاس اقدامات صورت گرفته به عموم مردم و به ویژه صاحبان کسب و کار با حفظ ضوابط محرمانگی اسناد و اطلاعات - تأمین فضا، تجهیزات و ملزومات میز خدمات صندوق در محل اتاق تهران - هماهنگی اتاق تهران جهت مشارکت بخش خصوصی در پایش و توسعه ایستگاه‌های سنجش کیفیت هوا - ایجاد زمینه به‌کارگیری بخش خصوصی در انجام امور مربوط به آلودگی هوا و تغییر اقلیم از طریق سازمان همکاری اتاق تهران در تولید محتواهای آموزشی شامل کتاب، بروشور، کلیپ و فیلم

طرفیت‌های کارشناسی جهت برگزاری جلسات تخصصی و اتخاذ راهکارهای عملیاتی برای اهداف مدنظر تفاهمنامه - تعریف و تقویت نقش تشکل‌های بخش خصوصی به منظور ارائه مشاوره و ارائه نظرات فنی، حقوقی کارشناسی در حوزه آلودگی هوا و تغییر اقلیم - برنامه‌ریزی برای برقراری ارتباط عملیاتی نزدیک بین زیرمجموعه‌های طرفین (نظیر کمیسیون انرژی و محیط زیست اتاق تهران و کارگروه‌های تخصصی آلودگی هوا و تغییر اقلیم در سازمان) - مشارکت در برپایی و شرکت در رخداد‌های

در پایان این نشست تفاهمنامه‌ای با حضور معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست و اعضای اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران و توسط داریوش گنجلیزاده؛ رئیس مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم به عنوان نماینده این سازمان و بهمن عشقی؛ دبیرکل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران به امضاء رسید. به گزارش روابط عمومی سازمان حفاظت محیط زیست، محورهای عملیاتی این تفاهمنامه به شرح زیر است: - همکاری طرفین برای به‌کارگیری

کارشناسان قوانین مرتبط با رفع آلودگی هوا را ارزیابی کردند

نگارش قانون به قصد رفع تکلیف

باید مجموعه‌ای از تصمیمات تشویقی گرفته شود، به‌جای اینکه در گام نخست روی تصمیمات قهری

مانند افزایش عوارض تردد و بالا رفتن قیمت سوخت تمرکز کنیم

اقدام مخربی که موجب برهم خوردن تعادل و تناسب محیط زیست می‌شود. همچنین، تمامی امور مربوط به جانوران وحشی و آبیزان آب‌های داخلی از وظایف سازمان حفاظت محیط زیست است.» در بند

«الف» و «ب» ماده شش این قانون هم اختیاراتی به سازمان محیط زیست برای حل چالش آلودگی هوا داده شده است. به‌عنوان مثال در بند «الف» به انجام دادن تحقیقات و بررسی‌های علمی و اقتصادی در زمینهٔ حفاظت و بهبود و بهسازی محیط زیست و جلوگیری از آلودگی و برهم‌خوردن تعادل محیط زیست اشاره شده که دومین مورد آن به «تغییراتی که تأسیسات و مستحذات مختلف در وضع فیزیکی و شیمیایی و بیولوژیک خاک، آب‌وهوا ایجاد می‌کند و این تغییرات سبب دگرگونی وضع طبیعی می‌گردند.» اشاره شده است. بند

«ب» نیز «پیشنهاد ضوابط به‌منظور مراقبت و جلوگیری از آلودگی آب، هوا، خاک، پخش فضولات اعم از زباله و مواد زائد کارخانجات و به‌طور کلی عواملی که مؤثر بر روی محیط می‌باشند.» است. یک سال بعد یعنی در سال ۱۳۵۴ آیین‌نامهٔ جلوگیری از آلودگی هوا را داشتیم. دو ده بعدتر قانون نحوهٔ جلوگیری از آلودگی هوا به تصویب رسید و پس از آن آیین‌نامه اجرایی قانون نحوهٔ جلوگیری از آلودگی هوا (۱۳۷۹)، مصوبهٔ شورای‌عالی هماهنگی ترافیک دستورالعمل

شرایط اضطراری آلودگی هوا (۱۳۸۹)، برنامهٔ کاهش آلودگی در کلانشهرها در هشت شهر (۱۳۹۰)، لزوم دستگاه‌های اجرایی برای مقابله با آلودگی هوا (۱۳۹۳)، تصویب نامه درخصوص تشکیل کارگروهی بر اجرای برنامهٔ جامع کاهش آلودگی هوای کلانشهرها (۱۳۹۵) و درنهایت قانون هوای پاک (۱۳۹۶) را داشتیم.

حمل و نقل عمومی راهکار رفع آلودگی هوا «چه فایده‌ای دارد؟ ۲۰ سال است هرچه می‌گوییم کسی گوش نمی‌دهد، ما هرسال همین حرف‌ها را می‌زنیم.» یوسف رشیدی استادیار، پژوهشکدهٔ علوم محیطی دانشگاه شهید بهشتی، از تکرار هرساله بحث‌های مرتبط با آب‌وهوا و ماندگاری این شرایط با کلافگی حرف می‌زند. آیا نیم‌قرن قانونگذاری در این زمینه کافی نبوده یا ما با چالش اجرای این قوانین مواجهیم؟ به‌گفتهٔ او، ما چند مشکل اساسی هم در قانونگذاری و هم در اجرا داریم. «قانون خوب، قانونی است که قابلیت اجرا داشته باشد. یکی از مشکلات اصلی ما این است که قانون‌هایی که می‌نویسیم، برای رفع تکلیف است نه حصول به نتیجه.»

به‌نظر رشیدی نکتهٔ دوم این است که ما در بحث آلودگی هوا سراغ اقداماتی که تأثیرگذاری بزرگی دارد، نمی‌رویم. «یکی از

مهمترین مواردی که کم به آن توجه کردیم، حمل‌ونقل عمومی است. ترافیک شهری و

خودروی شخصی می‌روند، در این شرایط

قیمت واقعی سوخت هم قابل‌توجه است.

تشویق به‌جای تنبیه

بهزاد اشجعی، کارشناس آلودگی هوا، به قوانین مرتبط با آلودگی هوا اشاره می‌کند. «۴۰ قانون و مصوبه در ایران از دههٔ ۵۰ تاکنون همهٔ ابعاد آلودگی هوا را پوشش می‌دهد که آخرین آنها قانون هوای پاک است، این قانون ایراداتی دارد که باید برطرف شود.» از نظر این کارشناس در ایران گرچه دربارهٔ با خلأ و مشکل قانونی مواجهیم، اما باین‌حال اگر همان قانونی که وجود دارد اجرا می‌شد، وضع ما بهتر از الان بود. «مهمترین مشکل ما در بحث اجرا است. شش سال از تصویب قانون هوای پاک گذشته و درصد اجرای آن به‌واسطهٔ کمبود منابع مالی بسیار پایین بوده است.» از نظر اشجعی تنها با بهبود حمل‌ونقل عمومی نمی‌توان چالش آلودگی هوا را کم کرد. «آلودگی هوا ابعاد و منابع انتشار مختلف دارد و نمی‌شود با یک اقدام این معضل را حل کرد. باین‌حال، بحث توسعهٔ حمل‌ونقل عمومی یکی از راهکارهای اصلی است.»

او افزایش قیمت بنزین و واقعی کردن هزینهٔ حامل‌های انرژی در شرایط فعلی را راهکار درستی برای سوق دادن مردم به‌سمت استفاده از وسایل حمل‌ونقل عمومی نمی‌داند. «آیا وسایل نقلیهٔ عمومی ما ظرفیت متقاضیان جدید را هم دارند؟ ناوگان کنونی ما برای همین جمعیت فعلی استفاده‌کننده هم کافی نیست، چه برسد به اینکه به آن مسافر اضافه شود. علاوه‌براین، ما با فرسودگی ناوگان حمل‌ونقل عمومی مواجهیم. وقتی سیستم ناوگان فرسوده است نمی‌توان برای کاهش آلودگی از آن بهره گرفت.»

بنابه گفتهٔ اشجعی، ناوگان حمل‌ونقل عمومی باید الگوی حمل‌ونقل پاک باشد. «باید این ناوگان را اصلاح کنیم و در ادامه ظرفیت استفاده از آن را افزایش دهیم. علاوه‌براین، باید مجموعه‌ای از تصمیمات تشویقی گرفته شود، به‌جای اینکه در گام نخست روی تصمیمات قهری مانند افزایش عوارض تردد و بالا رفتن قیمت سوخت تمرکز کنیم.»

این کارشناس آلودگی هوا شرایط اقتصادی کنونی را وضعیت‌نی‌داند که بتوان در آن به‌راحتی تصمیم به افزایش قیمت سوخت گرفت. «نمی‌توان یکباره قیمت بنزین را افزایش داد، زیرا باید ابعاد اجتماعی، اقتصادی و محیط زیستی چنین تصمیمی را لحاظ کرد. این افزایش روی کسب‌وکار مردم تأثیر قابل‌توجهی خواهد داشت.» او بار دیگر تأکید می‌کند مشکل ما در اجرای قوانین است، هرچند خلأیی در آنها وجود دارد. «در قوانین فعلی مواردی مانند حمل‌ونقل پاک دیده نشده است. به‌نظر می‌رسد اصلاح این قانون هوای پاک ضروری است تا ایراداتی که آن وجود دارد، طی اصلاحیه‌ای توسط دولت یا طرح مجلس ارائه می‌شود، مرتفع شود. باین‌حال، اگر همین قانون اجرا شود، کارایی زیادی خواهد داشت.

بنابراین، نباید یک ایراد بهانه‌ای شود تا عده‌ای بگویند قانون مشکل دارد، پس آن را اجرا نمی‌کنیم.»

محیط زیستی است و به مناسبت هفتهٔ هوای پاک با اجرای برنامه‌های ترویجی و آموزشی هوای پاک در خانه‌های محیط زیست، تلاش می‌کنیم تا مردم با مسولیت اجتماعی خود در این زمینه آشنا شوند.

این مقام مسئول با اشاره به جمعیت میلیونی دانش‌آموزان کشور و به‌تبع آن معلمان و خانواده‌های آنها گفت: طی تعامل با وزارت آموزش‌وپرورش در تلاشیم تا با ایجاد پویش‌های محیط زیستی برای ترویج کاهش استفاده از وسایل شخصی و جایگزینی آن با حمل‌ونقل عمومی، دوجرخه و رعایت صحیح الگوی مصرف، انرژی در خانه و مدرسه، سهم دانش‌آموزان را از این مشارکت اجتماعی برای کاهش آلودگی هوا به آنها یادآور شویم.

معاون آموزش و مشارکت‌های مردمی سازمان حفاظت محیط زیست خانه‌های

یادداشت

ادامه از صفحه ۱

حق فراموش شده

آنگاه طبق روال، مدیریت جوی و تغییر فصل به روزهای خاکستری شهرها پایان می‌دهد و برای سال‌ها بلکه دهه‌ها در بر همین پاشنه می‌چرخد. «آلودگی هوا» میهمان ناخواندهٔ شهرهای بزرگ کشور ماست و ما طعم نفس کشیدن پرمشقت در هوایی آغشته به انواع آلاینده‌های گازی و ذرات معلق را فقط در فصل سرد سال احساس می‌کنیم و غافل از آن هستیم که در بیشتر ایام سال و دوران حیات خود با آلودگی هوا زیسته‌ایم! این بی‌عملی دستگاه‌های اجرایی را شاید بتوان در این مسئله جست که عوارض و پیامدهای خطرناک آلودگی هوا هرگز به‌صورت کامل درک نشده‌اند. مرگ‌های متناسب به آلودگی هوا ملموس و عینی نیستند و خسارات اقتصادی آلودگی هوا گرچه بارها و بارها گفته شده‌اند، ولی گویی شناخت دقیقی از عمق و وسعت مسئله نزد سیاستمداران و دستگاه‌های مسئول وجود ندارد. خسارت

استادیار پژوهشکدهٔ علوم

محیطی دانشگاه شهید

بهشتی: کشورهای موفق در

حل چالش آلودگی هوا روی

حمل‌ونقل عمومی کار کرده‌اند،

اما ما مدام به سوخت و

معاینهٔ فنی گیر داده‌ایم

| فاطمه باباخانی |

روزنامه‌نگار|

در ایران ۴۰ مصوبه و قانون در ۵۰ سال قانونگذاری برای حل چالش آلودگی هوا تصویب شده است. باین‌حال، پس از نیم‌قرن نه‌تنها آلودگی هوا کاهش نیافته بلکه بر تعداد شهرهای آلوده افزوده شده است. چرا؟ آیا ما همچنان با خلأ قانونی در این زمینه مواجهیم یا در اجرا به مشکل برمی‌خوریم؟ «یوسف رشیدی»، استادیار پژوهشکدهٔ علوم محیطی دانشگاه شهید بهشتی و «بهزاد اشجعی»، کارشناس آلودگی هوا، هر دو مسئله را مهم می‌دانند؛ هرچند در راهکار با هم اندکی اختلاف عقیده دارند.

«عبدالله ریاضی رییس وقت مجلس شورای ملی سه‌شنبه ۲۸ خردادماه ۱۳۵۳ خورشیدی اعلام کرد قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مشتمل بر ۲۱ ماده ۹ و تبصره پس از تصویب مجلس سنا در روز دوشنبه بیستم خرداد، در جلسهٔ اول روز به تصویب مجلس شورای ملی رسید. در این قانون در چند ماده به آلودگی هوا اشاره شده است. براساس ماده یک این قانون «حفاظت و بهبود و بهسازی محیط زیست و پیشگیری و ممانعت از هر نوع آلودگی و هر

گزارش دوم

تلاش همگانی برای حل چالش آلودگی هوا

معاون آموزش و مشارکت‌های مردمی سازمان حفاظت محیط زیست آگاهی از اثرات مخرب رفتارهای ضد محیط زیستی

را وظیفهٔ اخلاقی هر شخصیت حقیقی و حقوقی مطرح کرد و گفت: برای کاهش اثرات مخرب آلودگی هوا، علاوه‌بر انجام تکالیف صنایع آلاینده و دستگاه‌های ذی‌ربط، شهروندان نیز باید تلاش کنند. به‌گزارش روابط‌عمومی سازمان حفاظت محیط زیست، «نورالله مرادی» رتبهٔ ششم ایران در شدت مصرف انرژی در دنیا را نتیجهٔ پایین بودن بهره‌وری انرژی در کشور دانست. او گفت: مصرف بالای انرژی که عمدهٔ آن از سوخت‌های فسیلی تأمین می‌شود، به‌منزلهٔ افزایش آلاینده‌های هوا است.

معاون آموزش و مشارکت‌های مردمی سازمان حفاظت محیط زیست گفت: پدیده‌های محیط زیستی عصر حاضر، تمام شئونات زندگی انسان‌ها را تحت‌تأثیر قرار داده و سبب شده تا محیط زیست به یک امر اجتماعی تبدیل شود که مدیریت آن به مشارکت گسترده و همه‌جانبهٔ تمامی گروه‌های اجتماعی جامعه نیاز دارد.

مرادی با اشاره به وضعیت آلودگی هوا در کشور گفت: با وجود اقدامات ترویجی و آموزشی سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان‌ها و نهادهای مرتبط و همچنین سازمان‌های محیط زیستی مردم‌نهاد، بسیاری از چالش‌های محیط زیستی

خبر

در پیام معاون وزیر صمت

عنوان شد:

ضرورت همگرایی

کامل برای حفاظت

از محیط زیست

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت در پیامی به مناسبت فرا رسیدن روز ملی «هوای پاک» بر ضرورت ارتقای فرهنگ و اخلاق زیست محیطی و همگرایی کامل در جهت حفاظت از محیط زیست، کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی و استفاده از تکنولوژی‌های سازگار و دوستدار محیط زیست تأکید کرد.

به گزارش ایرنا، «فرشاد مقیمی» در پیام خود به مناسبت روز ملی هوای پاک آورده است: بیست و نهم دی ماه، روز ملی هوای پاک، به منظور ارتقای آگاهی و همزمان قدردانی از محیط زیست به‌دلیل نیاز مبرم بشر به هوای پاک و عاری از هرگونه تهدید برای سلامت عمومی نامگذاری شده است. هوایی که خداوند بخشیده به عنوان مایه حیات به ابناء بشر و سایر مخلوقات هدیه داده است.

مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران ادامه‌داد: استفاده بی‌رویه از سوخت‌های فسیلی مسبب تولید گازهای گلخانه‌ای و در پی آن تولید آلاینده‌های زیست محیطی شده، به‌طوری که پایه‌های حیات بر روی زمین در معرض خطر جدی است.

مقیمی خاطرنشان کرد: مغفول شدن از چند اصل مهم اعم از رعایت الزامات تعامل میان بشر و سایر گونه های حیاتی در کره زمین، آموزش بر مبنای احترام به محیط زیست و حفظ منابع غنی محیطی و طبیعی، کاهش و تغییر سرانه و الگوی مصرف، شیوه درست مدیریت آلاینده‌ها، عدم‌توجه به مبای توسعه پایدار و مدیریت منابع انرژی و اصلاح الگوی مصرف آن در بخش‌های مختلف، از مهمترین جنبه‌های تهدید کننده محیط زیست به شمار می‌روند.

